

Designing and developing a model for strengthening the mentality and culture of entrepreneurship in first and second grade students

Moosa Javdan *

Introduction

This article focuses on designing and elaborating a model for strengthening the morale and culture of entrepreneurship in first and second grade students. Research shows that the psychosocial climate, including the emphasis on creativity and innovation during teaching and research, supports and appreciates the power of creative and innovative ideas and thoughts, and the appropriate emotional relationship between teacher and student. Entrepreneurs of a society can make dramatic improvements in society that are rooted in society. Various factors such as family emotional environment, school, community, personality traits, self-esteem, risk-taking, competence, development of motivation, need rates and wealth have a degree of commitment to meet individual and social needs.

Method

The present study is a correlational and path analysis type. Path analysis was used to investigate the proposed research model. The Bootstrap method available in the AMOS-20 software was used to test the indirect effect. The statistical population of this study includes all first and second year high school students in Bandar Abbas. Sample size determination using Krejcie and Morgan Table were 424 students (223 males and 201 females), who were studying in Bandar Abbas high schools, during the school year of 2017-2018, and were selected by cluster random sampling. The following questionnaires were used for data collection. Classroom Environments Questionnaire (CEQ), Affective Family Climate (AFC), Intellectual Personality Scale (IPS), Competence Sense Scale (SCS), Randsepp Creativity Questionnaire (RCQ), Achievement Motivation Test (AMT), Entrepreneurial Intentions Questionnaire, Motivation for Progress (A.M.T.), and Entrepreneurial Mood (EIQ).

* Associate Professor, Hormozgan University, Bandar Abbas, Iran. javdan4920@yahoo.com

Results

Overall, the findings of the study indicated that the school's social-psychological space and the family's emotional climate influence creativity and development of motivation through a sense of competence that has a positive effect on entrepreneurial spirit. On the other hand, despotic intellectual personality had a significant negative relationship with sense of competence, thereby reducing creativity and motivation for growth and ultimately entrepreneurial spirit. Flexible, passive and critical thinking personalities had no significant effect on endogenous variables of the study. Feelings of competence were also directly influenced by creativity and motivation for development and were not related to hard work. The sense of competence indirectly influenced entrepreneurial spirit through the variables of creativity and development motivation. Evaluation of the proposed model showed that the proposed model of the structural equations of causal relationships between the mentioned variables has acceptable fit and all the mentioned paths, except flexible, passive, critical thinking, and competence at the level of entrepreneurial spirit were significant ($p \leq .0010$).

Conclusion

Teaching and learning drive motivation for progress, enthusiasm for success in homework, a lot of effort, an interest in doing things and enjoying entrepreneurial work. As a result, such a feeling of self-efficacy and competence in an entrepreneur increases and reinforces positive perception and competence, which in turn has a significant effect on the individual's optimal performance; (Timmerman, Toll, & Van Luit, 2017, 1998). Therefore, entrepreneurs education can drive entrepreneurship by enriching one's creative ideas. On the whole, it can be said that enriching the family, educational, nurturing, social, and cultural environments stimulate intellectual and acting behaviors. An appropriate family and educational environment creates a sense of competence and, consequently, creativity and motivation for development in the individual.

Keywords: entrepreneurship, motivation for progress, hardiness, intellectual personality, school psychosocial climate

Author Contributions: All matters related to the preparation of this article (design, data collection, analysis, conclusion), submission, editing, correction, response to the reviewers and final review had been done by the author alone.

Acknowledgments: The author thank all students who have helped in this research.

Conflicts of Interest: The author declare there is no conflict of interest in this article.

Funding: This article did not receive financial support.

طراحی و تدوین الگوی تقویت روحیه و فرهنگ کارآفرینی در دانش‌آموزان دوره اول و دوم متوسطه

موسی جاودان*

چکیده

هدف این پژوهش طراحی و تدوین الگوی تقویت روحیه و فرهنگ کارآفرینی در دانش‌آموزان دوره اول و دوم متوسطه بود. به این منظور تعداد ۴۲۴ نفر (۲۲۳ پسر و ۲۰۱ دختر) از دانش‌آموزان دوره اول و دوم که در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ در یکی از مدارس متوسطه شهر بندرعباس مشغول به تحصیل بودند، به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. روش پژوهش حاضر، همبستگی و از نوع تحلیل مسیر می‌باشد. داده‌های این پژوهش با استفاده از پرسشنامه‌های جو روانی-اجتماعی کلاس، مقیاس جو عاطفی خانواده، مقیاس شخصیت فکری، مقیاس احساس شایستگی، پرسشنامه خلاقیت رند سیپ، پرسشنامه سخت‌کوشی، آزمون انگیزه پیشرفت و پرسشنامه روحیه کارآفرینی جمع‌آوری شده‌اند. ارزیابی الگوی پیشنهادی نشان داد که مدل پیشنهادی روابط علی بین متغیرهای یاد شده از برازش قابل قبولی برخوردار است و همه مسیرهای یاد شده بجز شخصیت فکری منعطف، منفعل، منتقد، به احساس شایستگی و احساس شایستگی به سخت‌کوشی و روحیه کارآفرینی در سطح $p \leq 0/001$ معنی‌دار بودند. به‌طور کلی، نتایج نشان داد که جو روانی-اجتماعی کلاس و جو عاطفی خانواده از طریق احساس شایستگی با روحیه کارآفرینی رابطه مثبت و شخصیت فکری مستبد رابطه منفی معنی‌داری دارد. پیشنهاد می‌شود برای تقویت روحیه و فرهنگ کارآفرینی دانش‌آموزان محیط غنی (در خانه، مدرسه و اجتماع) فراهم گردد.

کلید واژگان: کارآفرینی، انگیزه پیشرفت، سخت‌کوشی، شخصیت فکری، جو روانی-اجتماعی

مقدمه

یکی از مهم‌ترین عوامل موفقیت یک جامعه قدرت پیش‌بینی و تحلیل آسیب‌های اجتماعی نوظهور بر اساس شرایط تاریخی- اجتماعی و فرهنگی- اقتصادی می‌باشد. از این رو، ضعف در شناخت و تشخیص به موقع پدیده‌ها و نبود خلاقیت و ایده نو برای حل مسائل، موجب پدیدآیی مشکلات و آسیب‌های فراوانی در آن جامعه را به دنبال خواهد داشت. لذا، یکی از مهم‌ترین راه‌حل‌ها و روش‌های مقابله با مشکلات و آسیب‌های اجتماعی از جمله بیکاری، تقویت روحیه و فرهنگ کارآفرینی^۱ است. منظور از کارآفرینی فعالیتی هدفمند همراه با ایجاد چیزی ارزشمند است که با استفاده از هنر و توانمندی برای توسعه و ایجاد یک کسب و کار نوآورانه به‌کار گرفته می‌شود (Uygun & Kim, 2013). لذا، کارآفرینی نگاهی نو در کنار یک ایده خلاقانه برای ایجاد یک فرصت شغلی جدید محسوب می‌شود.

کارآفرینان یک جامعه عامل تغییر و تحولات نوآورانه جامعه محسوب می‌شوند به‌طوری که برخی از آنان می‌توانند پیشرفت‌های شگرفی را در جامعه ایجاد کنند که این امر ریشه در عوامل مختلفی مانند جو عاطفی خانواده^۲، آموزشگاه، جامعه، ویژگی شخصیتی^۳، میزان اعتماد به نفس، ریسک‌پذیری، احساس شایستگی^۴، انگیزه پیشرفت^۵، نیاز به شهرت و ثروت، میزان تعهد برای رفع نیازهای فردی و اجتماعی، غنی بودن محیط زندگی، محرک‌های فکری و خلاقیت دارد. امروزه، کارآفرینی یکی از مهم‌ترین مباحث مطرح در کلیه ابعاد توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی محسوب می‌شود به‌طوری که تقویت روحیه و فرهنگ کارآفرینی در یک جامعه تا حدود زیادی می‌تواند بحران اشتغال را کاهش دهد.

پژوهش‌های صورت‌گرفته نشان داد که نیاز به کسب موفقیت، تمایل به خلاقیت، تلاش برای کسب جایگاه اجتماعی مناسب و جو خانوادگی دوران کودکی از عوامل مؤثر در ایجاد کارآفرینی محسوب می‌شوند (Mehrdad, 2011). لذا، فراهم شدن فرصتی برای خلاقیت و نوآوری را می‌توان در راستای کمک و تقویت کارآفرینی تلقی نمود. همچنین، فراهم کردن

-
- 1- entrepreneurial
 - 2- affective family climate
 - 3- personality traits
 - 4- sense of competence
 - 5- achievement motivation

فضایی مناسب در جهت رشد تفکر خلاقانه و نوآورانه می‌تواند به رشد و تقویت فرهنگ کارآفرینی در یک جامعه منجر شود. آموزش کارآفرینی می‌تواند زمینه ذهنی و فکری افراد را در جهت تقویت روحیه و فرهنگ کارآفرینی مهیا کند. پژوهش‌های صورت‌گرفته در این راستا نشان می‌دهد که کارآفرینی موضوعی قابل انتقال و آموزش می‌باشد (Mashyekh, 2007). به عبارت دیگر، مهارت‌های خلق ایده و نگرش خلاقانه نیاز به دانش، آموزش و بینش دارد. از آنجا که کارآفرینی حاصل تفکر خلاق و قدرت درک بالایی از ارتباط متغیرها را می‌طلبد، آموزش فرصتی را برای پرورش اندیشه و تقویت آن فراهم نموده و می‌تواند به رشد و شکل‌گیری آن جامه عمل بپوشاند.

از دیگر مباحث مطرح در زمینه کارآفرینی این است که آیا خلق ایده‌های جدید به جو روانی- اجتماعی مدرسه بستگی دارد؟ پژوهش‌های صورت‌گرفته توسط محققان نشان‌دهنده آن است که جو روانی- اجتماعی از جمله تأکید بر خلاقیت و نوآوری در حین آموزش و پژوهش، حمایت و تقدیر منابع قدرت از عقاید و افکار خلاقانه و نوآورانه و رابطه عاطفی مناسب میان معلم و شاگرد از عوامل مؤثر و مهم در بروز و ظهور خلاقیت و کارآفرینی محسوب می‌شوند (Gudarzi, Hoseini, & Tabatabaeyan, 2018; Khani, Fazeli, Karimi, & Bandak, 2013). به نظر می‌رسد تجربه و تأثیر فضای روانی- اجتماعی مدرسه و کلاس درس می‌تواند تا حدود زیادی بر روحیه و نگرش نوآورانه و خلاقانه دانش‌آموزان اثر داشته باشد. لذا، جو حاکم بر فضای آموزشی می‌تواند بر رشد روحیه کنجکاوی، دستکاری، تفکر خلاق و نوآورانه را در بین دانش‌آموزان تقویت نماید. بنابراین، جوامعی که علاقمند به تقویت خلاقیت و روحیه کارآفرینی در نظام اجتماعی خود هستند، می‌بایست زمینه تفکر خلاق، کنجکاوی و نوآوری را در میان کودکان و نوجوانان خود مورد توجه قرار دهند، تا به این طریق تفکر خلاق و احساس شایستگی در ارائه ایده‌های جدید و ریسک‌پذیری در سرمایه‌های آینده و نیروهای انسانی رشد و پرورش یابد.

خانواده و مدرسه از مهم‌ترین پایگاه‌های اثرگذار بر شکل‌گیری قدرت تفکر افراد محسوب می‌شوند. هنگامی که جو عاطفی خانواده و فضای روانی- اجتماعی مدرسه حس کنجکاوی و خلاقیت فرزندان را تشویق می‌کند توانایی تصمیم‌گیری مستقل و قبول مسئولیت‌های فردی افزایش می‌یابد. چنین تجربه‌ای می‌تواند احساس شایستگی، حق انتخاب، آزادی عمل و استقلال

فرد در تعیین فعالیت‌های لازم برای کار آفرینی را تقویت نماید (Office of the European Union, 2016). پژوهش‌های صورت‌گرفته نشان می‌دهد که عوامل روان‌شناختی از جمله احساس شایستگی، خودکارآمدی و جرأت‌مندی ارتباط مستقیم و معنی‌داری با روحیه کارآفرینی افراد دارند (BarNir, Watson & Hhtchin, 2011). به عبارت دیگر، ترس از شکست و اعتماد به نفس پایین می‌توانند از موانع مهم در فعالیت‌های کارآفرینانه محسوب شوند. بنابراین، حمایت خانواده از افکار خلاقانه فرزندان، فراهم نمودن جو عاطفی و صمیمی در مدرسه علاوه بر احساس شایستگی می‌تواند به ایده‌های کارآفرینی منجر شود. این پژوهش درصدد است مدل مناسبی را جهت بررسی عوامل مؤثر در تقویت فرهنگ و روحیه کارآفرینی در دانش‌آموزان ارائه دهد. مدل پیشنهادی، در پژوهش حاضر، شامل دو دسته متغیر می‌باشد که عبارتند از: پیشایندهای تقویت‌کننده فرهنگ و روحیه کارآفرینی (جو روانی - اجتماعی مدرسه مانند آزمایشگاه‌ها، کارگاه‌ها، کاربینی و کارورزی؛ فضای عاطفی خانواده مانند سبک تربیتی والدین، شیوه تعامل و پاسخگویی به نیازها، خواسته‌ها و پرسش‌های فرزندان، شخصیت رفتاری و اعتقادی مانند تفکر انعطاف‌پذیرانه، شخصیت محافظه‌کارانه، شخصیت استبدادی و داشتن تفکر انتقادی)؛ و پیامدهای آن (خلاقیت، سخت‌کوشی، انگیزه پیشرفت و روحیه کارآفرینی).

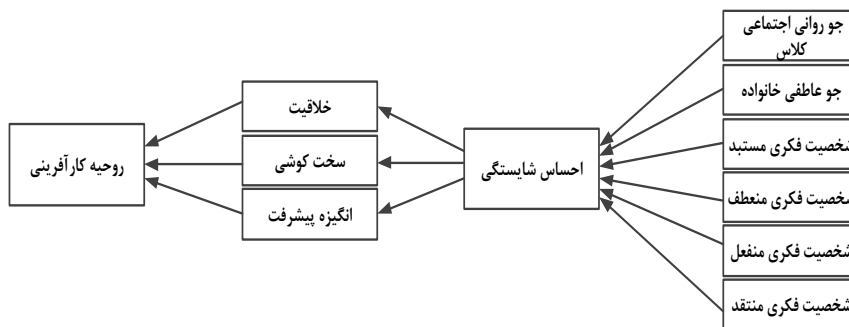

Figure 1. Proposed model of antecedents for strengthening the mentality and culture of entrepreneurship in professional knowledge and technical work fields students

به‌طور کلی، مسئله پژوهش حاضر این است که احساس شایستگی از جو عاطفی خانواده، فضای روانی - اجتماعی مدرسه، شخصیت فکری و اعتقادی تأثیر می‌پذیرد و خود بر خلاقیت، سخت‌کوشی، انگیزه پیشرفت و روحیه کارآفرینی اثر می‌گذارد که سه متغیر اخیر نیز بر تقویت

روحیه و فرهنگ کارآفرینی دانش‌آموزان رشته‌های کار دانش و فنی حرفه‌ای اثر دارند. از آن جاکه یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های انسانی هر جامعه‌ای، نوجوانان و دانش‌آموزان هستند، مطالعه و پژوهش در مورد تقویت روحیه و فرهنگ مؤثر در بهبود آینده آنان از جمله فراهم کردن زمینه‌های اشتغال و تقویت مسیر کارآفرینی، ضرورت پژوهش‌های علوم انسانی را نشان می‌دهد. هدف تحقیق حاضر طراحی و تدوین الگوی تقویت روحیه و فرهنگ کارآفرینی در دانش‌آموزان رشته‌های کار دانش و فنی حرفه‌ای دوره متوسطه در مدارس شهر بندرعباس می‌باشد. بنابراین، سؤال اساسی پژوهش این است که جو عاطفی خانواده، فضای مدرسه، ویژگی‌های شخصیتی، احساس شایستگی، خلاقیت، انگیزه پیشرفت و سخت‌کوشی به چه میزان روحیه کارآفرینی را تبیین می‌کنند.

روش

جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری

این پژوهش بر اساس رویکرد کمی و با استفاده از روش پیمایشی می‌باشد. به عبارت دیگر، پژوهش حاضر، همبستگی و از نوع تحلیل مسیر محسوب می‌شود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه اول و دوم با گروه سنی ۱۳ تا ۱۸ ساله شهر بندرعباس می‌باشند. حجم نمونه براساس جدول Krejcie and Morgan ۴۲۴ نفر (۲۲۳ پسر و ۲۰۱ دختر) از این دانش‌آموزان بوده است که در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ در یکی از مدارس متوسطه این شهر مشغول به تحصیل بودند و به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. از پرسشنامه‌های زیر جهت جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده است.

ابزار پژوهش

پرسشنامه جو روانی- اجتماعی کلاس^۱: این پرسشنامه توسط Fraser, Giddings and McRobbie (1995) تهیه شد که دارای ۲۰ ماده و چهار خرده‌مقیاس می‌باشد. دامنه نمره از ۲۰ تا ۶۰ می‌باشد. سازندگان پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ پایایی کل پرسشنامه ۰/۸۳، اصطکاک ۰/۷۹، انسجام ۰/۷۶، رقابت ۰/۷۶ و انضباط ۰/۶۹ را گزارش کرده‌اند. این مقیاس در ایران توسط Hosein Chari and Khayer (2002) به فارسی ترجمه شده و در

1- Classroom Environment Questionnaire (CEQ)

نمونه‌ای از دانش‌آموزان راهنمایی شهر جیرفت انطباق و هنجاریابی انجام شد. همچنین، روایی سازه پرسشنامه را با استفاده از روش تحلیل عاملی مورد تأیید قرار دادند و نیز ضریب پایایی را با روش آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۰/۸۷ و برای اصطکاک ۰/۸۱، انسجام ۰/۷۶، انضباط ۰/۷۹ و رقابت ۰/۸۰ گزارش کرده‌اند. در پژوهش حاضر با استفاده از روش آلفای کرونباخ ضریب پایایی برای کل پرسشنامه ۰/۸۹ به دست آمد.

مقیاس جو عاطفی خانواده^۱: این مقیاس را (Heilburn (1964 طراحی و تدوین کرد (cited by MohebiNoraldinivand, Moshtaqi & Shahbazi, 2012). هر آزمودنی نمره‌ای بین ۱۶ تا ۸۰ کسب می‌کند (Rahmani, 2012). ضریب پایایی آزمون جو عاطفی خانواده را از طریق آلفای کرونباخ و بازآزمایی ۰/۸۳ محاسبه کرد. (Rahmani (2012 ضریب پایایی آزمون جو عاطفی خانواده را از طریق آلفای کرونباخ و بازآزمایی ۰/۸۳ محاسبه کرد. در پژوهش حاضر، برای تعیین میزان پایایی این مقیاس از روش آلفای کرونباخ استفاده شد و ۰/۸۵ به دست آمد. برای تعیین روایی محتوایی، این پرسشنامه از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد که همه ماده‌ها بار عاملی مناسب روی کل پرسشنامه داشتند و این نشانگر روایی مناسب این ابزار می‌باشد. در پژوهش حاضر جهت تعیین پایایی از روش همسانی درونی استفاده شده و ۰/۸۸ به دست آمد.

مقیاس شخصیت فکری^۲: این مقیاس توسط (Javdan (2014 تهیه و تدوین شد. این ابزار ۴۰ ماده و چهار خرده‌مقیاس دارد. سازنده آن برای تعیین میزان پایایی این مقیاس از روش آلفای کرونباخ استفاده کرد که برای شخصیت فکری منعطف ۰/۹۱، شخصیت فکری مستبد ۰/۷۹، شخصیت فکری منفعل ۰/۸۷ و شخصیت فکری منتقد ۰/۸۴ به دست آمد. تعیین روایی این ابزار توسط سازنده آن، با استفاده از روش روایی سازه انجام گرفت. در پژوهش حاضر جهت تعیین پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شده که برای شخصیت فکری منعطف ۰/۸۸، شخصیت فکری مستبد ۰/۸۰، شخصیت فکری منفعل ۰/۸۸ و شخصیت فکری منتقد ۰/۸۵ به دست آمد.

1- Affective Family Climate (AFC)
2- Intellectual Personality Scale (IPS)

مقیاس احساس شایستگی^۱: این توسط (Javdan, 2014) تهیه و تدوین شده است که ۳۶ دارد و روی یک طیف پنج‌درجه‌ای از نوع لیکرت از ۰ تا ۴ انجام می‌شود. سازنده آزمون پایایی آن را با استفاده از روش‌های آلفای کرونباخ ۰/۹۱ گزارش کرده است. همچنین، روایی محتوایی توسط متخصصان تأیید گردید و نیز همبستگی‌های بین نمره هر ماده و نمره کل آزمون در همه ماده‌ها مثبت به دست آمده است. در پژوهش حاضر جهت تعیین پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ به دست آمد.

پرسشنامه خلاقیت رند سیپ^۲: این پرسشنامه توسط (Randsepp, 1979) تهیه و تدوین شد (cited by Ivancevich & Matteson, 1979). این پرسشنامه شامل ۵۰ ماده است که هر ماده به صورت مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت درجه‌بندی شده است (Qahran Tabrizi, Tundnevis, Amirtash, & Kadivar, 2005). طی یک مطالعه مقدماتی برای آزمون روایی آن از ضریب بازآزمایی استفاده کرده‌اند که ۰/۹۲ به دست آمده است. برای ضریب پایایی آن از ضریب آلفای کرونباخ استفاده کرده‌اند که ۰/۷۲ به دست آورده‌اند. (Qahran Tabrizi et al., 2005) طی یک مطالعه مقدماتی برای آزمون روایی آن از ضریب بازآزمایی استفاده کرده‌اند که ۰/۹۲ به دست آمده است. برای ضریب پایایی آن از ضریب آلفای کرونباخ استفاده کرده‌اند که ۰/۷۲ به دست آورده‌اند. در پژوهش حاضر جهت تعیین پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد.

پرسشنامه سخت‌کوشی^۳: این پرسشنامه توسط (Kobasa, 1979) تهیه و تدوین شده است که ۴۵ ماده و سه خرده‌مقیاس با ۱۵ ماده دارد که گزینه‌های آن به صورت طیف لیکرتی از ۰ تا ۳ تنظیم شده‌اند. در ایران (Besharat, 2008) با استفاده از روش همسانی درونی مقیاس سخت‌کوشی بر حسب ضرایب آلفای کرونباخ در مورد دو گروه نمونه محاسبه و با ضرایب همبستگی از ۰/۶۵ تا ۰/۷۸ به دست آمد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی، علاوه بر عامل کلی سخت‌کوشی، سه عامل را برای مقیاس سخت‌کوشی تأیید کرد. روایی همزمان مقیاس سخت‌کوشی بر اساس ضرایب همبستگی نمرات آزمودنی‌ها در این مقیاس با نمرات آن‌ها در زیر خرده‌مقیاس‌ها را مورد تأیید قرار دادند. در پژوهش حاضر جهت تعیین پایایی با استفاده از

1- Competence Senes Scale (CSS)

2- Randsepp Creativity Questionnaire (RCQ)

3- Hardiness Scale

روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد.

آزمون انگیزه پیشرفت^۱: این آزمون توسط Hermence (1977) تهیه و تدوین شد (cited by Akbari, 2007). سازنده جهت تأیید روایی از روایی محتوایی استفاده و آن را تأیید کرد. برای محاسبه پایایی از روش آزمون آلفای کرونباخ استفاده کرد که ۰/۸۴ به دست آمد. در ایران، Akbari (2007) به بررسی روایی و اعتبار آزمون انگیزه پیشرفت در میان دانش‌آموزان دوره متوسطه استان گیلان پرداخت. تحلیل عاملی یافته‌ها نشان داد که این آزمون از روایی مناسبی برخوردار است و همچنین، پایایی آن با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ گزارش شده است. در پژوهش حاضر جهت تعیین روایی از نظر متخصصان استفاده شد که همبستگی‌های بین نمره هر ماده و نمره کل آزمون در همه ماده‌ها مثبت به دست آمد. جهت تعیین پایایی از روش بازآزمایی استفاده شد و همبستگی ۰/۹۴ به دست آمد.

پرسشنامه روحیه کارآفرینی^۲: این پرسشنامه توسط محقق بر اساس نظریه Hofsted (1997) با استفاده از یک آزمون مقدماتی با ۸۴ ماده بر روی ۲۹۳ نفر از دانش‌آموزان دوره اول و دوم متوسطه دختر و پسر شهر بندرعباس در نیمسال دوم تحصیلی ۹۷-۹۶ اجرا شد. پس از انجام یک تحلیل عامل اکتشافی و حذف ماده‌های غیرمعنی‌دار ۵۲ ماده باقی ماند. مقیاس ۵۲ ماده‌ای اخیر بر روی ۳۴۱ نفر از دانش‌آموزان نوجوان مجدداً اجرا شد و یک تحلیل عاملی تأییدی انجام گرفت که در تحلیل نهایی ۴۱ ماده (به صورت طیف لیکرتی از ۰ تا ۴) باقیمانده که این پرسشنامه به عنوان پرسشنامه نهایی قلمداد شد. سازنده پرسشنامه روایی محتوایی آن را با استفاده از نظر متخصصان مورد تأیید قرار داده است و پایایی آن را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش کرده‌اند. برای بررسی روایی در پژوهش حاضر، از روش روایی محتوایی به شکل کمی، از دو ضریب نسبی روایی محتوا و شاخص روایی محتوا استفاده شد که روایی محتوایی مقیاس مورد تأیید بود. جهت تعیین پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شد که ۰/۹۲ به دست آمد.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از شاخص‌ها و روش‌های آماری موجود در نرم‌افزار SPSS-20، همچون میانگین، انحراف معیار و همبستگی پیرسون استفاده شد. به منظور بررسی الگوی

1- Achievement Motivation Test (AMT)

2- Entrepreneurial Intentions Questionnaire (EIQ)

پیشنهادی پژوهش از روش تحلیل مسیر و برای آزمون اثرات غیرمستقیم از روش بوت‌استرپ موجود در نرم‌افزار AMOS-20 استفاده شده است.

یافته‌ها

Table 1.
Descriptive indicators of research model

Variables	Mean	SD
Classroom environment	48.87	17.16
Affective family climate	59.18	12.49
Authoritarian intellectual personality	21.39	6.42
Flexible intellectual personality	34.56	5.38
Critical intellectual personality	31.71	3.25
competence senes	99.16	5.76
creativity	119.14	12.59
hardiness	87.23	17.34
achievement motivation	78.52	6.39
entrepreneurial intention	101.67	23.64

Table 2.
Correlation coefficients between variables

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Classroom E	1										
2. Affective FC	0.33	1									
3. Authoritarian IP	-0.52	-0.46	1								
4. Flexible IP	0.44	0.77	-0.41	1							
5. Passive IP	-0.51	0.31	-0.48	-0.21	1						
6. Critical IP	-0.49	-0.22	0.31	0.29	0.14	1					
7. Competence senes	0.29	0.48	0.21	0.32	0.19	0.36	1				
8. Creativity	0.40	0.52	-0.13	0.50	-0.14	0.69	0.72	1			
9. Hardiness	0.32	0.64	0.20	0.45	-0.43	0.49	0.65	0.66	1		
10. Achievement M	0.64	0.61	0.25	0.43	-0.20	0.40	0.73	0.59	0.66	1	
11. Entrepreneurial I	0.44	0.68	-0.13	0.51	-0.13	0.56	0.68	0.68	0.59	0.67	1

* $p \leq 0.05$, ** $p \leq 0.01$

در جدول ۲ ضرایب همبستگی مربوط به متغیرهای پژوهش با یکدیگر آورده شده است که

اکثر آن‌ها در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار هستند. بالاترین ضریب همبستگی مربوط به روحیه کارآفرینی با خلاقیت (۰/۷۳) می‌باشد. از بین متغیرهای میانجی، فضای عاطفی خانواده با روحیه کارآفرینی (۰/۶۸) بیشترین ضریب همبستگی را داراست.

پیش از بررسی ضرایب مسیر، برازندگی مدل اصلی مورد بررسی قرار گرفت. برای تعیین کفایت برازندگی مدل پیشنهادی با داده‌ها، ترکیبی از شاخص‌های برازندگی مورد استفاده قرار گرفت (جدول ۳ ملاحظه شود).

Table 3.
Indicators fitness of research model

Indicator fitness	X ²	p	df	X ² /df	GFI	AGFI	IFI	CFI	NFI	RMSEA
Proposed model	55.70	0.001	19	2.93	0.97	0.92	0.98	0.98	0.98	0.068

همان‌طور که شاخص‌های برازندگی در جدول ۳ نشان می‌دهد، مدل پیشنهادی از برازش خوبی برخوردار است. بنابراین، با حذف مسیرهای غیرمعنی‌دار مدل اصلاح شده بررسی می‌شود.

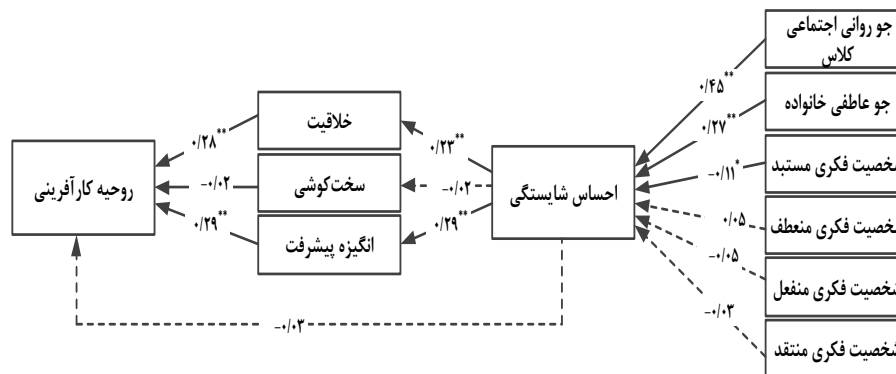

Figure 2. Model of the antecedents and consequences of the model for strengthening the entrepreneurial mentality

شکل ۲ مدل مسیر پژوهش را پس از حذف مسیرهای غیرمعنی‌دار نشان می‌دهد. مسیرهای شخصیت منفعل و منتقد به احساس شایستگی و مسیر احساس شایستگی به سخت‌کوشی معنی‌دار نیست؛ بقیه مسیرها معنی‌دار است. همچنین، متغیرهای جو روانی - اجتماعی کلاس، خانواده و شخصیت استبدادی (به‌طور منفی) ۲۸ درصد واریانس شایستگی را تبیین می‌کنند. خلاقیت، سخت‌کوشی و انگیزه پیشرفت ۳۷ درصد کارآفرینی را تبیین می‌کنند.

در مجموع یافته‌های پژوهش مؤید آن بود که فضای روانی- اجتماعی مدرسه و جو عاطفی خانواده از طریق احساس شایستگی بر خلاقیت و انگیزه پیشرفت اثرگذار هستند که خود بر روحیه کارآفرینی تأثیر مثبت دارد. از طرفی، شخصیت فکری مستبد با احساس شایستگی رابطه منفی معنی‌داری داشت و از این طریق موجب کاهش خلاقیت و انگیزه پیشرفت و نهایتاً روحیه کارآفرینی می‌شد. شخصیت‌های فکری منعطف، منفعل و منتقد تأثیر معنی‌داری بر متغیرهای درون‌زاد پژوهش نداشت. احساس شایستگی نیز به صورت مستقیم بر خلاقیت و انگیزه پیشرفت اثرگذار بود و با سخت‌کوشی ارتباطی نداشت. احساس شایستگی به صورت غیرمستقیم و از طریق متغیرهای خلاقیت و انگیزه پیشرفت بر روحیه کارآفرینی اثرگذار بود.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه بحث اشتغال و تولید ملی داخلی یکی از مهم‌ترین مباحث در کشورمان می‌باشد و یکی از مهم‌ترین راه‌حل‌های این موضوع تقویت فرهنگ و روحیه کارآفرینی در مدارس و هنرستان‌ها محسوب می‌باشد. بنابراین، برای اثربخشی این موضوع تحقیقات بیشتری در جهت شناسایی روحیه کارآفرینی در میان دانش‌آموزان می‌باید صورت پذیرد. یکی از مهم‌ترین مباحث مطرح در این زمینه شناخت عوامل و عناصر مهم و مؤثر در علاقمند نمودن دانش‌آموزان به فعالیت‌های کارآفرینانه می‌باشد که در این میان می‌توان به روحیه مشارکت‌پذیری، ویژگی‌های شخصیتی و آموزش کارآفرینی در یک محیط مناسب از جمله مدرسه و کلاس درس، با تقویت احساس شایستگی از طریق تشویق و تأکید بر استعدادهای موجود و نهفته کودکان و نوجوانان، تقویت روحیه کارآفرینی توسط معلمان از طریق برانگیختن احساس رقابت دانش‌آموزان در مسابقات طراحی کسب و کار و آشنا نمودن دانش‌آموزان با نیازها و تقاضای روز جامعه اشاره کرد.

پژوهش (Khawaja and HosseinChari 2011) نشان داد که جو روانی- اجتماعی کلاس نقش مهمی در میزان خودکارآمدی تحصیلی و احساس شایستگی در دانش‌آموزان می‌تواند داشته باشد. احساس شایستگی محور و پایه اصلی تلاش و انگیزه فرد برای رسیدن به موفقیت محسوب می‌شود. از طرف دیگر، سازگاری و موفقیت در مدرسه و کلاس درس، احساس صمیمی بودن با دانش‌آموزان دیگر، کارکنان مدرسه، معلم و مهارت در تعاملات اجتماعی در مدرسه موجب عملکرد موفقیت‌آمیز فرد و افزایش سطح انتظار را به دنبال خواهد داشت. نتایج

این بخش از پژوهش با پژوهش‌های Altunsoy, Çimen, Ekici, Atikc and Gokmen (2010) و Elias (2008) همسو می‌باشد. نتایج نشان داد نوع تعامل دانش‌آموزان، ادراک آنان از محیط کلاس و فضای عملکردی می‌تواند در میزان توانایی و احساس شایستگی دانش‌آموزان نقش مهم و مؤثری را داشته باشد؛ از جمله زمانی که جو روانی-اجتماعی رقابتی و مقایسه‌ای باشد. جو عاطفی خانواده با احساس شایستگی رابطه مثبت دارد: یکی دیگر از عوامل مؤثر و مرتبط با احساس شایستگی جو عاطفی خانواده می‌باشد. خانواده می‌تواند در شکوفایی‌سازی توانایی‌ها و تقویت احساس شایستگی فرزندان از طریق داشتن انتظار مثبت، تأکید بر توانایی‌ها و برجسته نمودن نقاط قوت نقش مهمی را ایفا کند. پژوهش Najjarpour Ostadi and Khadivi (2008) نشان داد که جو عاطفی خانواده نقش مهم و مؤثری در تقویت میزان خودکارآمدی و احساس شایستگی دارد. همچنین، نتایج این بخش از تحقیق با پژوهش‌های Katz and Low (2004) همسویی دارد. آنان در پژوهش‌های خود دریافتند که اختلاف بین والدین بر میزان کارآمدی و احساس شایستگی و فرزندان تأثیر منفی دارد. به عبارت دیگر، هر چه فضای خانواده مطلوب‌تر و آرام‌تر باشد خودپنداره مثبت و احساس شایستگی فرزندان بالاتر خواهد بود. همچنین، Atashafruz (2014) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که عوامل خانوادگی و محیطی در تعیین اهداف و نگرش افراد نسبت به خویشتن و احساس توانایی نقش مهم و هدایت‌کننده‌ای دارند.

شخصیت فکری با احساس شایستگی رابطه دارد: یکی دیگر از عوامل مؤثر در احساس شایستگی و لیاقت فرد شخصیت فکری می‌باشد. افراد مستبد اغلب تلاش می‌کنند از طرق مختلف بر دیگران تسلط پیدا کنند. این نوع تعامل بازخوردهای منفی را به دنبال داشته و باعث آسیب به شخصیت فرد می‌شود. از طرف دیگر، افراد انعطاف‌پذیر به دلیل ارتباط مثبت و سازنده با دیگران اغلب بازخوردهای مثبتی را دریافت کرده که این امر باعث احساس خوشایندی در آنان شده و موجب تقویت احساس کارآمدی و شایستگی در آنان می‌شود. همچنین، افراد دارای شخصیت فکری منفعل به علت ارتباط ضعیف اجتماعی بازخوردهای مثبتی از سوی دیگران دریافت نمی‌کنند که این امر بر میزان احساس شایستگی و کارآمدی آنان تأثیر منفی دارد. علاوه بر این، افراد دارای شخصیت فکری منتقد به علت استدلال و تعمق در ارتباطات خود با دیگران بازخوردهایی متفاوتی دریافت می‌کنند که بستگی به فضای اجتماعی

دارد. در جوامعی که با افراد منتقد با ناملایمت برخورد می‌شود ممکن است تا حدودی بر احساس شایستگی آنان تأثیر منفی بگذارد. اما به‌طور کلی، می‌توان گفت که شخصیت‌های فکری منتقد عموماً از میزان کارآمدی بالا و احساس شایستگی مثبتی برخوردارند. نتایج این بخش از پژوهش گویای این است که شخصیت فکری می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در احساس شایستگی و میزان لیاقت فرد در مواجهه با امور زندگی داشته باشد که با نتایج پژوهش‌های Barrick, Mount and Li (2013) و Zhao, Seibert and Lumpkin (2009) همخوانی دارد. آن‌ها در تحقیقات خود دریافتند که ویژگی شخصیتی فکری، رفتاری و عاطفی ارتباط و تأثیر مهمی در نوع عملکرد و کارآمدی افراد دارد. برای مثال، افراد افسرده اغلب احساس شایستگی پایین در مواجهه با تکالیف پیش روی در زندگی خود دارند؛ به همین دلیل اغلب در کارها ممکن است احساس شکست داشته باشند.

احساس شایستگی با روحیه کارآفرینی رابطه دارد: نتایج به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که بین احساس شایستگی و روحیه کارآفرینی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. در این خصوص می‌توان گفت که نتایج حاصله با سایر پژوهش‌های انجام‌شده همخوان است که می‌توان به پژوهش‌های Mueller and Dato-On (2008) و BarNir, Watson and Hutchins (2011) اشاره کرد. آن‌ها در تحقیقات خود به این نکته پی بردند که احساس شایستگی و کارآمدی بر طرز تفکر افراد، چگونگی حل مسئله در مواجهه با مشکلات زندگی و عملکرد فرد تأثیر بسزایی دارد. به این معنا که احساس شایستگی و کارآمدی بالا توانایی فرد را در انجام تکالیف چالش‌برانگیز و جدید می‌تواند تحت کنترل خود درآورد. احساس شایستگی می‌تواند میزان لیاقت، تلاش برای فائق آمدن بر مشکلات، خودباوری و خلاقیت فرد را افزون نماید. اطمینان به توانایی خود باعث می‌شود، فرد به خود اتکاء کند و از طریق چنین برداشتی به خلق ایده‌های جدید، نوآوری و ریسک‌پذیری دست بزنند.

احساس شایستگی با خلاقیت، سخت‌کوشی و انگیزه پیشرفت رابطه مثبت و معنی‌داری دارد: نتایج حاصل از تحقیق حاضر نشان داد که بین احساس شایستگی و خلاقیت رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. این یافته با یافته‌های حاصل از پژوهش‌های Talebi, Sajadi and Dayan, Zacca and Di (2014) و Bullough, Renko and Myatt (2014). Rasuleyan (2014) و Benedetto (2013) همسویی دارد. آن‌ها در تحقیقات خود دریافتند که احساس شایستگی

پیش‌بینی‌کننده مناسبی در تفکر انتقادی، نوآوری و رفتارهای خلاقانه می‌باشد. احساس شایستگی باعث تقویت جرأت‌مندی، رشد مهارت‌های تفکر انتقادی، نوآوری، انعطاف‌پذیری و خلاقیت را به دنبال دارد. بنابراین، می‌توان گفت، اعتماد به خود به علت تأثیرگذاری بر احساس شایستگی، توانمندی فرد را در مواجهه با حل مسئله و رویارویی با مشکلات پیش‌رو افزایش می‌دهد. همچنین، در این تحقیق مشخص گردید که بین احساس شایستگی و سخت‌کوشی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. نتایج این بخش از تحقیق با یافته‌های Weiss et al. (2013) مطابقت دارد. از آنجاکه تلاش می‌تواند موجب موفقیت شود که در نتیجه آن احساس توانمندی و شایستگی فرد را افزون می‌سازد و به این طریق نظام باور فرد نسبت به توانایی‌هایش تقویت می‌شود و او را در رویارویی با مسائل و مشکلات زندگی توانمندتر می‌نماید و می‌تواند پشتکار بیشتری در مسیر زندگی از خود نشان دهد و تصمیم مناسب‌تری اتخاذ کند. لذا، چنین باوری، مبارزه‌جویی و میزان موفقیت فرد را بالا می‌برد که این امر بر شایستگی تأثیر می‌گذارد. از نتایج بخش دیگر این فرضیه تأیید رابطه احساس شایستگی و انگیزه پیشرفت می‌باشد، که هم‌راستا با نتایج تحقیقات Timmerman, Toll and Van Luit (2017)، Ergene (2011)، Areepattamannil (2012) و Sevari and Farzadi (2020) می‌باشد. دلایل این رابطه در پژوهش‌های یادشده به این صورت تبیین شده که آموزش و یادگیری باعث انگیزه پیشرفت، شوق موفقیت در انجام تکالیف، تلاش فراوان، علاقه به انجام امور و لذت از کارهای کارآفرینی را به دنبال دارد. در نتیجه چنین حالتی احساس خودکارآمدی و شایستگی در فرد کارآفرین افزایش یافته و موجب ادراک مثبت و احساس کفایت را تقویت می‌نماید که این امر به نوبه خود بر عملکرد بهینه فرد تأثیر بسزایی دارد. از این‌رو، آموزش کارآفرینی می‌تواند از طریق غنی‌سازی اندیشه‌های خلاقیت فرد را به سوی کارآفرینی سوق دهد. لذا، انگیزه پیشرفت می‌تواند از طریق تأثیرگذاری بر نوع و نحوه انجام وظایف و تکالیف محوله کارآمدی و احساس شایستگی فرد را تحت تأثیر قرار دهد و احساس کارآمدی او را در زمینه کارهای نوآورانه افزایش دهد. علاوه بر این، احساس شایستگی از طریق افزایش احساس مسئولیت تحصیلی، موجب افزایش موفقیت در مدرسه می‌شود که این امر می‌تواند انگیزه و ظرفیت فرد را در تحمل شکست‌های احتمالی بالا ببرد. چنین باور و نگرشی در انتخاب اهداف آینده و ترسیم نقشه راه موفقیت از طریق نگاه کارآفرینانه، نقش مؤثر و بسزایی را ایفا

کند. به طور کلی، می‌توان گفت غنی‌سازی محیط خانوادگی، آموزشی، پرورشی، اجتماعی و فرهنگی باعث تحریک قوه فکری و رفتارهای نوآورانه می‌شود. فضای خانوادگی و آموزشی مناسب احساس شایستگی و به تبع خلاقیت و انگیزه پیشرفت را در فرد ایجاد می‌کند. همچنین، احساس شایستگی می‌تواند در انگیزه‌های اجتماعی و پیشرفت نقش مؤثری داشته باشد.

با توجه به نتایج به دست آمده در این پژوهش پیشنهاد می‌گردد برای افزایش تقویت روحیه و فرهنگ کارآفرینی در دانش‌آموزان، ضمن شناسایی نیازها، تمایلات و توانایی، برای شکوفاسازی استعدادهای آن‌ها محیط غنی فراهم گردد تا با تحریک ذهنی دانش‌آموزان، زمینه رشد و موفقیت آنان را از طریق تلاش و کوشش در کنار مریبان مجرب و محیط غنی فراهم نمود. والدین یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر رشد خلاقیت فرزندان محسوب می‌شوند و آنان با رفتار و بازخوردهایی که به فرزندان خود می‌دهند می‌توانند موجب تقویت و سرکوب شدن نیروی خلاقیت و قوه فکری فرزندان باشند. لذا، پیشنهاد می‌گردد که در این زمینه والدین برای ترغیب فرزندان به کارهای خلاق، سخت‌کوشی و تقویت انگیزه پیشرفت می‌بایست از فرزندان خود انتظار مثبت داشته باشند و ویژگی‌های مثبت فرزندان خود را برجسته کنند که برای دانش‌افزایی رابطه والد-فرزند نیاز به آموزش‌های لازم احساس می‌شود. پیشنهاد می‌شود برنامه مدرسه برای ترغیب و تشویق دانش‌آموزان به کارآفرینی حداقل یک روز در هفته را برای بازدید از کارخانه‌ها، آزمایشگاه‌ها، کارگاه‌ها، تفریحات علمی و هم‌نشینی با افراد خلاق و کارآفرین اختصاص دهد. یکی از عوامل مهمی که بر احساس شایستگی و خودکارآمدی دانش‌آموزان تأثیر بسزایی دارد، فضای روانی-اجتماعی مدرسه است. لذا، برنامه مدرسه باید به گونه‌ای تنظیم شود که ضمن ایجاد و تقویت روابط صمیمی دانش‌آموزان با یکدیگر و کارکنان مدرسه، زمینه موفقیت هرچه بیشتر آنان فراهم گردد و به جای ایجاد فضای رقابتی بر احساس مسئولیت‌پذیری، همدلی، تفکر انتقادی و نועدوستی تأکید گردد.

وضعیت مشارکت نویسنده: تمام امور مربوط به تهیه این مقاله (طراحی، جمع‌آوری داده‌ها، تجزیه و تحلیل، نتیجه‌گیری)، ارسال، ویرایش، تصحیح، بازبینی و بررسی نهایی توسط نویسنده به تنهایی انجام شده است. سپاسگزاری: نویسنده از دانش‌آموزانی که در این تحقیق مشارکت داشتند، تشکر خود را ابراز می‌نماید. تضاد منافع: نویسنده اذعان می‌کند که در این مقاله هیچ نوع تعارض منافی وجود ندارد. منابع مالی: این مقاله از حمایت مالی برخوردار نبوده است.

References

- Akbari, B. (2007). Validity and reliability of Hermens Progress Motivation Test on high school students in Guilan Province. *Curriculum Research, 21*(16), 73-96. [Persian]
- Altunsoy, S., Çimen, O., Ekici, G., Atikc, A. D., & Gokmen, A. (2010). Assessments of the factors that influence biology teacher candidates' levels of academic self-efficacy. *Procedia Social and Behavioral Sciences, 2*, 2377-2382.
- Areepattamannil, S. (2012). Mediation role of academic motivation in the association between school self-concept and school achievement among Indian adolescents in Canada and India. *Social Psychology of Education, 15*, 267-386.
- Atashafruz, A. (2014). Designing and testing a model of some antecedents and consequences of achievement goals in Ahwaz male high school students. *Journal of Psychological Achievements, 21*(2), 225-254. [Persian]
- BarNir, A., Watson, W. A., & Hutchins, H. M. (2011). Mediation and moderated mediation in the relationship among role models, self-efficacy, entrepreneurial career intention, and gender. *Journal of Applied Social Psychology, 41*(2), 270-297.
- Barrick M., Mount, M., & Li, N. (2013). The theory of purposeful work behavior: The role of personality, job characteristics, and experienced meaningfulness. *Academy of Management Review, 38*, 132-153.
- Besharat, M. A. (2008). Reliability, validity, and factor analysis of Hard Work Scale. *Motion, 35*, 36-41. [Persian]
- Bullough, A., Renko, M., & Myatt, T. (2014). Danger zone entrepreneurs: The importance of resilience and self-efficacy for entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice, 38*(3), 473-499.
- Dayan, M., Zacca, R., & Di Benedetto, A. (2013). An exploratory study of entrepreneurial creativity: Its antecedents and mediators in the context of UAE firms. *Creativity and Innovation Management, 22*(3), 223-240.
- Elias, S. M., (2008). Anti-intellectual attitudes and academic self- efficacy among business students. *Journal of Education for Business, 84*(2), 111-116.
- Entrepreneurship Education at School in Europe (2016). Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. *This document is also available on the Internet, (<http://ec.europa.eu/eurydice>)*.
- Ergene, T. (2011). The relationships among test anxiety, study habits, achievement, motivation, and academic performance among Turkish high school students. *Education and Science, 36*, 320-330.
- Fraser, B. J., Giddings, G. J., & McRobbie, C. J. (1995). Evolution and validation of a per-sonal form of an instrument for assessing science

- laboratory classroom environments. *Journal of Research in Science Teaching*, 32, 399-422.
- Goodarzi, R., Hosseini, S. R., & Tabaian, S. K. (2018). A framework for the development of academic entrepreneurship in the humanity courses in Iran. *Journal of Entrepreneurship Development*, 4(11), 661-679. [Persian]
- Hofsted, G. (1997). *Cultures and organizations: Software of the mind*. McGraw-Hill.
- Hosein Chari, M., & Khayer, M. (2002). Investigating the psycho-social atmosphere of the classroom as one of the components of school culture. *Journal of Educational Sciences and Psychology*, 9(4), 42-25.
- Ivancevich, J. M., & Matteson, M. T. (1990). *Organizational Behaviour and Management*, 2nd. Richard Irwin, Homewood.
- Javdan, M. (2014). Constructing and standardizing students' Intellectual Scale. *Personality and Individual Differences Quarterly*, 4(8), 45-68. [Persian]
- Javdan, M. (2015). *Construction, validity, reliability, and normative questionnaire for adolescents*. 2nd National Conference on Sustainable Development in Educational and Psychological Sciences, Cultural and Social Studies, Tehran, June 16th and 17th, 2015. [Persian]
- Katz, L. F., & Low, S. (2004). Marital violence, co-parenting and family level processes in relation to children adjustment. *Family Psychology*, 18, 327-352.
- Khani, H., Fazeli, H., Karimi, Y., & Bandak, M. (2013). Evaluating the psychosocial classroom atmosphere in identifying the internal structure of the school and its relationship to students' creativity. *Journal of Initiative and Creativity in Humanities*, 2(3), 19-38. [Persian]
- Khawaja, L., & HosseinChari, M. (2011). The relationship between social anxiety and classroom psychosocial atmosphere with academic self-efficacy in middle school students. *Educational Psychology*, 20(7), 131-153. [Persian]
- Kobasa, S. C. (1979). Stressful life events, personality, and health: An inquiry into hardiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 1-11.
- Mashayekh, P. (2007). The effect of entrepreneurship education on entrepreneurial mood in Kazeroon high school students. *Educational Management Innovations*, 2(4), 101-113. [Persian]
- Mehrdad, H. (2011). Investigating factors affecting entrepreneurship in Lorestan Province with emphasis on the role of education. *New Approach in Educational Management*, 4(24), 97-114. [Persian]
- MohebiNouredinvand, M. H., Moshtaqi, S., & Shahbazi, M. (2011). The relationship between family emotional climate with social skills development and academic achievement of male and female in fourth and

- fifth grade in masjed soleiman elementary school. *Curriculum Research*, 8(30), 84-93. [Persian]
- Mueller, S. L., & Dato-On, M. C. (2008). Gender-role orientation as a determinant of entrepreneurial self-efficacy. *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 13(1), 3-20.
- Najjarpour Ostadi, S., & Khadivi, A. (2008). Relationship between family emotional climate with identification, self-concept and self-esteem in Islamshahr adolescents and young people aged 17-28. *Education & Evaluation*, 3(1), 81-102. [Persian]
- Qahrantabrizi, K., Tondnevis, F., Amirtash, A. M., & Kadivar, P. (2005). The relationship between organizational culture and creativity of faculty members of Physical education departments in Iranian State Universities. *Journal of Motor Science and Sport*, 3(6), 139-150. [Persian]
- Rahmani, P. (2011). Investigation of parenting styles and emotional climate of children family with general anxiety and children without anxiety. *Educational Sciences*, 4(13), 67-77. [Persian]
- Sevari, K., & Farzadi, F. (2020). Designing a model of the relationship between academic competence and self-compassion with fear of academic failure through achievement goals. *Journal of Psychological Achievements*, 27(1), 127-150. [Persian]
- Talebi, K., Sajadi, S. M., & Rasulian, P. (2016). Identifying the coordinates of entrepreneurial strategic thinking. *Journal of Entrepreneurship Development*, 4(9), 633-652. [Persian]
- Timmerman, H. L., Toll, S. W., & Van Luit, J. E. (2017). The relation between math self-concept, test and math anxiety, achievement motivation and math achievement in 12 to 14-year-old typically developing adolescents. *Psychology, Society, & Education*, 9(1), 89-103.
- Uygun, U., & Kim, S. M. (2013). Epiphany and evolution: How does entrepreneurial judgment change with time? *Frontiers of Entrepreneurship Research*, 10(2), 169-193.
- Weissa, J. A., Robinson, S., Funga, S., Tinta, A., Chalmer, P., & Lunsky, Y. (2013). Family hardiness, social support, and self-efficacy in mothers of individuals with Autism Spectrum Disorders. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 7(11), 1310-1317.
- Zhao, H., Seibert, S. E., & Lumpkin, G. T. (2009). The relationship of personality to entrepreneurial intentions and performance: A meta-analytic review. *Journal of Management*, 36, 381-404.

